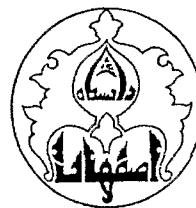

١١٢٣١٩

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم

گروه ریاضی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته‌ی ریاضی محض

بررسی درجه توپولوژیکی برآوئر و بررسی توابع یکنوای ماکسیمال در فضای بanax بازتابی

استاد راهنما:

دکتر جعفر زعفرانی

استاد مشاور:

دکتر مجید فخار

پژوهشگر:

حسنعلی لطفی فروشانی

۱۳۸۸ / ۴ / ۲

آموزه اطلاعات مرکز صنعتی

تهران - دارک

شهریور ماه ۱۳۸۷

۱۱۴۳۱۶

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتكارات و
نوآوری های ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه
متعلق به دانشگاه اصفهان است.

پیاپیان نامه
برخاسته شد / سه
نیمیان تکمیلی دانشگاه اصفهان

بسمه تعالیٰ

دانشگاه اصفهان
دانشکده علوم
گروه ریاضی

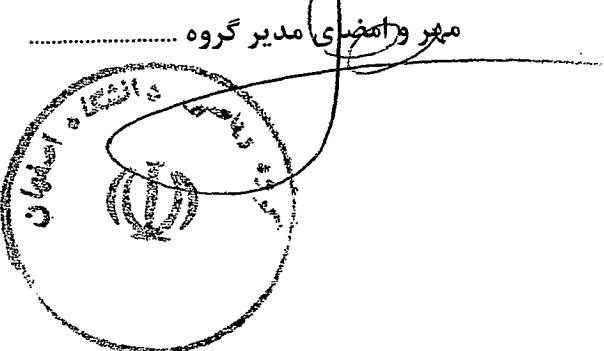
پایان نامه کارشناسی ارشد رشته ریاضی گرایش محض آقای حسنعلی لطفی فروشانی

تحت عنوان:

بررسی درجه توپولوژیکی و نابرابریهای تغییراتی

در تاریخ ... ۸۷/۶/۳۰ ..... توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه **بسیار خوب** ..... به تصویب نهایی رسید.

۱- استاد راهنمای پایان نامه	دکتر جعفر زعفرانی	با مرتبه علمی استاد	امضاء
۲- استاد مشاور پایان نامه	دکتر مجید فخار	با مرتبه علمی استادیار	امضاء
۳- استاد داور داخل گروه	دکتر محمود لشکری زاده	با مرتبه علمی استاد	امضاء
۴- استاد داور خارج گروه	دکتر طوبی جبروتیان	با مرتبه علمی استادیار	امضاء

سپاسگذاری

شکر و سپاس یزدان که توانم داد تا این پایان نامه را به پایان برسانم. وظیفه خود می دانم سپاس صمیمانه ام را تقدیم جناب آقای دکتر جعفر زعفرانی و جناب آقای دکتر مجید فخار نمایم که همواره و بی دریغ مرا مرهون راهنمایی ها و الطافشان قرار دادند. از خداوند متعال توفیق روز افزون این دو بزرگوار را خواهانم.

از جناب آقای دکتر محمود لشکریزاده بمنی و سرکار خانم دکتر حبروتیان تشکر می نمایم که قبول زحمت نموده و پایان نامه اینجانب را به دقت مطالعه فرمودند.

همچنین از خدمات استاد گروه ریاضی دانشگاه اصفهان، که هیچ کمکی را از حقیر دریغ ننمودند و نیز سرکار خانم فرهمند در طی تدوین این پایان نامه تشکر می نمایم.

سپاس فراوان از پدر عزیزم و مادر مهربانم که همواره راهنمایم بوده اند و هر آنچه دارم از برکت وجودشان دارم.

تقدیم به همه کسانی که دوستشان
دارم.

چکیده

نظریه درجه یکی از قویترین ابزارهای آنالیز غیر خطی برای مطالعه صفرهای عملگرهای پیوسته می باشد. ما در این پایان نامه با استفاده از درجه توپولوژیکی براوئر وجود جواب برای نابرابری های تغیراتی متناهی را ثابت می کنیم. همچنین این رویکرد برای اثبات وجود جواب تناوبی برای یک کلاس از نابرابری های تغیراتی نیز به کار برده شده است.

در ابتدا بعضی نتایج تجربی روی درجه توپولوژیکی براوئر و عملگر حلال را یادآوری می کنیم سپس برخی نتایج وجودی برای نابرابری های تغیراتی متناهی را ارائه می دهیم و در ادامه کاربرد این رویکرد را در مدل بندي مسائل سیستم های دینامیکی را بیان می کنیم.

در قسمت دوم مفهوم جمع گسترشی را بیان می کنیم و نشان می دهیم می توان مفهوم جمع گسترشی را بطور طبیعی به فضای بازنای گسترش داد در حالی که ویژگی های خود را از فضای هیلبرت حفظ می کند. همچنین نشان می دهیم که اگر جمع تغیراتی دو عملگر یکنواه ماسیمال، ماسیمال باشد آنگاه جمع تغیراتی شامل جمع گسترش یافته می باشد و اگر جمع نقطه ای عملگرهای ماسیمال باشد آنگاه این سه مفهوم بر هم منطبق می شوند. و در انتهای نشان می دهیم که همانند فضای هیلبرت زیردیفرانسیل مجموع دوتابع نیم پیوسته پایینی، محدب و سره برابر با جمع تغیراتی مجموع آنها می باشد و بنابراین بدست می آوریم که دو مفهوم جمع تغیراتی و جمع گسترش یافته برای زیردیفرانسیل توابع محدب یکسان می باشد.

کلیدواژه: درجه توپولوژیکی براوئر، عملگر حلال، نابرابری های تغیراتی، مجموع عملگرهای، زیردیفرانسیل ها، عملگرهای یکنواه ماسیمال.

فهرست مندرجات

۱	تعاریف، قضایا و مفاهیم مقدماتی	۱
۱	۱- تعریف و قضایای مقدماتی	۱
۵	۲ درجه توپولوژیکی براوئر و نابرابری های تغیراتی	۵
۵	۱-۱ تعریف و بسط درجه توپولوژیکی	۵
۱۹	۲-۱ درجه توپولوژیکی براوئر و عملگر حلال	۱۹
۴۰	۳-۱ برخی نتایج وجودی برای نابرابری های تغیراتی	۴۰
۴۳	۳-۲-۱ عملگر پوآنکاره	۴۳
۴۸	۳-۲ جواب های تناوبی	۴۸
۶۱	۳-۵ سیستم های دینامیکی تناوبی مرتبه دوم با اصطکاک	۶۱
۶۵	۳ مجموع تغیراتی و گسترش یافته از توابع ماکسیمال	۶۵

الف

۱-۳ پیشگفتار	۷۵
۲-۳ مطالب مقدماتی	۷۶
۳-۳ مفهوم جمع گسترش یافته	۷۵
۴-۳ جمع تغیراتی عملگرهای یکنوا	۸۳
۵-۳ توابع نیم پیوسته پایینی و مجموع عملگرها	۱۱۱
واژه نامه فارسی به انگلیسی	۱۱۷

فصل ۱

تعاریف، قضایا و مفاهیم مقدماتی

در این فصل برخی از تعاریف و قضایایی که در ادامه مورد نیاز خواهند بود را بیان می‌کنیم

تعریف ۱.۱ اگر A یک زیرمجموعه از فضای باناخ بازتابی X یا X^* باشد، در اینصورت $\|A^{\min}x\|$ بصورت زیر تعریف می‌شود:

$$\|A^{\min}x\| = \begin{cases} \inf\{\|z\| : z \in A\} & A \neq \emptyset \\ +\infty & A = \emptyset \end{cases}$$

تعریف ۲.۱ تابع $f: X \rightarrow \mathbb{R} \cup \{+\infty\}$ را در نقطه x_0 نیم پیوسته پایینی گوییم هر گاه برای هر $\lambda < f(x_0)$ ، $\exists \eta > 0$ چنان موجود باشد که

$$\forall x \in B(x_0, \eta) \quad \lambda < f(x)$$

یا بطور معادل f در نقطه x_0 نیم پیوسته پایینی است اگر و فقط اگر

$$f(x_0) \leq \liminf_{x \rightarrow x_0} f(x)$$

همچنین تابع f در نقطه x نیم پیوسته بالایی است اگر f در x نیم پیوسته پایینی باشد.

تعريف ۳.۱ فرض کنید f یک تابع محدب، نیم پیوسته پایینی و سره باشد در اینصورت مزدوج f بصورت زیر تعریف می شود:

$$f^*(x^*) = \sup_{x \in X} \{ \langle x^*, x \rangle - f(x) \}$$

و همچنین پیچش اینفیمال^۱ تابع f و g بصورت زیر تعریف می شود:

$$(f \square g)(x) = \inf_{y \in X} \{ f(y) + g(x - y) \} = \inf_{u+v=x} \{ f(u) + g(v) \}$$

با استفاده از تعریف واضح است که مزدوج پیچش اینفیمال f و g بصورت $(f \square g)^* = f^* + g^*$ می باشد. از طرفی چون برای تابع محدب، نیم پیوسته پایینی و سره f داریم $f^{**} = f$ ، لذا اگر ϕ یک تابع محدب و سره باشد در اینصورت خواهیم داشت $\phi^{**} = \bar{\phi}$.

تعريف ۴.۱ فرض کنید X یک فضای توپولوژیک و M یک زیرمجموعه از X باشد. در اینصورت نگاشت $r : X \rightarrow M$ یک درون بری نامیده می شود اگر برای هر $x \in M$ داشته باشیم $r(x) = x$. و در این حالت r یک درون بر X نامیده می شود.

تعريف ۵.۱ مشتق راست f در x در جهت ν با $Df(x_\circ)(\nu)$ نشان داده می شود و بصورت زیر تعریف می شود:

$$Df(x_\circ)\nu := f'(x; \nu) = \inf_{h > 0} \frac{f(x_\circ + h\nu) - f(x_\circ)}{h}$$

Infimal Convolution^۱

اگر $\nu \rightarrow Df(x_0)(\nu)$ یکتابع خطی پیوسته باشد در اینصورت گوییم f گتو دیفرانسیل پذیر^۲ در x_0 است و عملگر خطی پیوسته $(\nabla f(x_0))$ بصورت زیر تعریف می شود :

$$\langle \nabla f(x_0), \nu \rangle = Df(x_0)\nu \quad \forall \nu \in \mathbb{R}^n$$

که $(\nabla f(x_0), \cdot)$ گرادیان f در x_0 گفته می شود .

لم ۷.۱ فرض کنید C یک زیرمجموعه محدب از یک فضای X Tvs باشد. در اینصورت اگر $t < 1$ و $y \in C^\circ$ ، $x \in C$ داشت

$$tx + (1-t)y \in C^\circ$$

قضیه ۷.۱ (قضیه جاده‌ی ویتنی^۳) هر منیفلد دیفرانسیل پذیر M از بعد n را می توان بطور دیفرانسیل پذیر در $\mathbb{R}^{2n+1}$ به عنوان یک زیرمنیفلد بسته نشاند.

قضیه ۸.۱ (قضیه استوکس) فرض کنید M یک منیفلد فشرده سودار از بعد n باشد و فرض کنید ω یک $1 - n$ فرم روی M و ∂M دارای جهت یکسان با $\tilde{\partial}M$ باشد. در اینصورت خواهیم داشت

$$\int_M d\omega = \int_{\tilde{\partial}M} i^* \omega$$

Gateaux differentiable^r
Whitney imbedding theorem^r

قضیه ۹.۱ فرض کنید X یک فضای نرمدار و $E \subseteq X$ باشد. در اینصورت برای توپولوژی ضعیف گزاره های زیر هم ارزند:

- (i) $E \subseteq X$ فشرده نسبی است.
- (ii) هر دنباله در E یک نقطه انباشتگی دارد.
- (iii) هر دنباله در E یک زیردنباله همگرا دارد.

نتیجه ۱۰.۱ فرض کنید X یک فضای نرمدار تفکیک پذیر باشد. در اینصورت اگر $\{x'_k\}$ یک دنباله نرم کراندار در X^* باشد، آنگاه $\{x'_k\}$ یک زیردنباله w^* -همگرا دارد.

نتیجه ۱۱.۱ اگر (X, τ) یک فضای موضعاً محدب باشد در اینصورت هر زیرمجموعه محدب از $X - \tau$ -بسته می باشد اگر و فقط اگر w -بسته باشد.

قضیه ۱۲.۱ فرض کنید X یک فضای نرمدار و بارتابی باشد. در اینصورت هر مجموعه محدب و بسته در X دارای عنصر مینیمال نرم می باشد.

لم ۱۳.۱ فرض کنید $\circ > \varepsilon$ و f و g تابعک های خطی با $1 = \|f\| = \|g\|$ و صادق در شرط زیر باشند

$$\|x\| \leq 1, \quad f(x) = \circ \quad \Rightarrow \quad |g(x)| \leq \frac{\varepsilon}{2}$$

در اینصورت یا $\|f + g\| \leq \varepsilon$ یا $\|f - g\| \leq \varepsilon$

اثبات. فرض کنید h به گونه ای انتخاب شود که روی هسته f با g برابر باشد و $\|h\| \leq \frac{\varepsilon}{2}$ در اینصورت روی هسته $f, g - h = \circ$ و بنابراین برای برخی α داریم $g - h = \alpha f$

$$|\alpha| = \|g - h\| \leq \|h\| \leq \frac{\varepsilon}{2}$$

بنابراین اگر $\alpha \geq 0$, لذا خواهیم داشت

$$\|f - g\| = \|(1 - \alpha)f - h\| \leq |1 - \alpha| + \|h\| \leq \varepsilon$$

و اگر $\alpha < 0$, در اینصورت خواهیم داشت

$$\|f + g\| = \|(1 + \alpha)f + h\| \leq |1 + \alpha| + \|h\| \leq \varepsilon$$

و بنابراین برهان کامل می شود. ■

فصل ۲

درجه توپولوژیکی براوئر و نابرابری های تغیراتی

۱-۲ تعریف و بسط درجه توپولوژیکی

عدد گشت میدان برداری داده شده $f = (F, G)$ و خم بسته C (یا بطور معادل مرز دامنه محصور شده D) را با $\deg(f, D)$ و عدد گشت $\deg(f, D, p_0)$ را با $f - p_0$ نمایش می دهیم و بصورت زیر تعریف می شود:

$$\deg(f, D, p_0) = \frac{1}{2\pi} \int_{\partial D} d \arg(f(z) - p_0) dz$$

عموماً به جای صفرهای f ، به مطالعه جوابهای

$$f(x, y) = p_0$$

برای $p_0 \in \mathbb{R}^2$ می پردازیم.

در ابتدا فرض می کنیم که f یک تابع تحلیلی است و برای اعداد مختلف دامنه باز و کراندار در $\mathbb{C}$ با مرز $\partial\Omega$ است.

فرض کنید $\forall z \in \partial\Omega$ $f(z) \neq w_0$ در اینصورت خواهیم داشت که

$$\begin{aligned} \deg(f, \Omega, w_0) &= \frac{1}{2\pi i} \int_{\partial\Omega} d \arg(f(z) - w_0) dz = \frac{1}{2\pi i} \int_{\partial\Omega} d \log(f(z) - w_0) dz \\ &= \frac{1}{2\pi i} \int_{\partial\Omega} \frac{f'(z)}{f(z) - w_0} dz = \sum_{z_i \in f^{-1}(w_0) \cap \Omega} \alpha_i \end{aligned} \quad (1.2)$$

زیرا در توابع مختلط داریم که هر گاه $f(z)$ درون ویر مرز ساده بسته C تحلیلی باشد و f یک تابع غیر ثابت و بر C مخالف صفر باشد، در اینصورت f نمی تواند تعداد بی پایانی صفر درون C داشته باشد زیرا در غیر اینصورت آن تعداد بی پایان صفر دارای نقطه حدی است و بنابرایک قضیه داریم که f درون C باید صفر باشد که در تناقض با غیر ثابت بودن f روی C است. لذا صفرهای f درون C متناهی است. فرض کنید این صفرها $z_1, z_2, \dots, z_m$ باشند و مرتبه آنها به ترتیب $\alpha_1, \dots, \alpha_m$ باشند در اینصورت

$$f(z) = (z - z_1)^{\alpha_1} \cdot (z - z_2)^{\alpha_2} \cdots (z - z_m)^{\alpha_m} \cdot K(z)$$

که $K(z)$ صفری درون C ندارد اکنون

$$\frac{f'(z)}{f(z)} = \sum_{i=1}^m \frac{\alpha_i}{(z - z_i)} + \frac{K'(z)}{K(z)}$$

و پس از گرفتن انتگرال خواهیم داشت:

$$\frac{1}{2\pi i} \int_C \frac{f'(z)}{f(z)} dz = \frac{1}{2\pi i} \int_C \sum_{i=1}^m \frac{\alpha_i}{(z - z_i)} dz + \frac{1}{2\pi i} \int_C \frac{K'(z)}{K(z)} dz = \sum_{i=1}^m \alpha_i$$

حال فرض کنید f تحلیلی نباشد ولی دیفرانسیل پذیر باشد، بطوریکه $(x, y) \in \Omega$ و $f = (F, G)$ و فرض کنید $w_0 = (p_0, q_0)$

$$f(z) \neq w_0 \quad \forall z \in \partial\Omega$$

$$\det f'(z) = \det \partial_{\bar{z}} \frac{(F, G)}{\partial(x, y)}(z) \neq 0, \quad \forall z \in f^{-1}(w_0)$$

در اینصورت مجموعه نقاط $f^{-1}(w_0) \cap \Omega$ متناهی است، زیرا اگر $f^{-1}(w_0)$ متناهی نباشد چون Ω کراندار است و نامتناهی نقطه داریم که در خاصیت بالا صدق می کند، لذا یک نقطه تجمع x_0 داریم و چون f پیوسته است لذا $f(x_0) = w_0$ یعنی $x_0 \in f^{-1}(w_0)$. از طرفی چون $(\partial\Omega) \cap f^{-1}(w_0)$ پس x_0 یک نقطه درونی Ω است، حال ثابت می کنیم که $\det f'(x_0) = 0$.

چون x_0 یک نقطه درونی Ω است، اگر داشته باشیم $x_0 \neq f_j(x_0)$ ، لذا در یک همسایگی x_0 باید وارون پذیر و بنابراین یک به یک باشد. از طرفی چون x_0 نقطه تجمع است، لذا در هر همسایگی x_0 نقطه ای مانند $x_1 \neq x_0$ موجود است که $w_0 = f(x_1)$. از طرفی داشتیم $w_0 = f(x_0)$. یعنی f در هیچ همسایگی x_0 یک به یک نیست و لذا $\det f'(x_0) = 0$ که با فرض در تناقض است. پس مجموعه $\Omega \cap f^{-1}(w_0)$ متناهی است.

بنابر این داریم :

$$\begin{aligned}
 \deg(f, \Omega, w_0) &= \frac{1}{2\pi} \int_{\partial\Omega} d \arg(f(z) - w_0) \\
 &= \frac{1}{2\pi} \int_{\partial\Omega} d \operatorname{arc} \log \frac{G-q_0}{F-p_0} \\
 &= \frac{1}{2\pi} \int_{\partial\Omega} \frac{(F-p_0)dG - (G-q_0)dF}{(F-p_0)^2 + (G-q_0)^2} \\
 &\text{و با استفاده از قضیه گرین عبارت بالا برابر است با} \\
 &= \sum_{z_j \in f^{-1}(w_0) \cap \Omega} \int_{\partial B_\epsilon(z_j)} \frac{(F-p_0)dG - (G-q_0)dF}{(F-p_0)^2 + (G-q_0)^2} \\
 &= \sum_{z_j \in f^{-1}(w_0) \cap \Omega} \operatorname{sgn}(\det f'(z_j)). \tag{۲.۲}
 \end{aligned}$$

بطوریکه $\epsilon > 0$ به اندازه کافی کوچک است و

$$B_\epsilon(z_i) \cap B_\epsilon(z_j) = \emptyset, \quad \forall z_i \neq z_j, \quad z_i, z_j \in f^{-1}(w_0) \cap \Omega$$

و همچنین

$$\det f'(z) \neq 0, \quad \forall z \in \bigcup_{z_j \in f^{-1}(w_0) \cap \Omega} B_\epsilon(z_j)$$

فورمول اخیر یک راهنمایی برای تعریف درجه توپولوژیکی برای نگاشت‌های با بعد بالاتر را بیان می‌کند. بدین صورت که برای هر ریشه $w_0 = f(z)$ یک عدد علامت دار (علامت دترمینان مشتق تابع در این نقطه) را وابسته می‌کنیم و سپس درجه توپولوژیکی را بصورت مجموع این اعداد علامت دار تعریف می‌کنیم.
قبل از تعریف به یک مورد بخصوص از قضیه سارد نیاز داریم،

قضیه ۱.۰.۲ فرض کنید $\Omega \subseteq \mathbb{R}^n$ یک مجموعه باز و $f: \Omega \rightarrow \mathbb{R}^n$: یک نگاشت C^1 باشد و $Z = \{x \in \mathbb{R}^n \mid \det f'(x) = 0\}$ در این صورت $f(Z)$ یک مجموعه با اندازه صفر است.

اثبات. مکعب $\Omega \subseteq C$ را با اندازه هر ضلع a در نظر می‌گیریم و C را به N^n مکعب $C_i^{(1)}$ ، $i = 1, \dots, N^n$ تقسیم می‌کنیم بطوریکه هر گاه $\operatorname{int}(C_i^{(1)}) \cap \operatorname{int}(C_j^{(1)}) = \emptyset$ $i \neq j$ باشد. بنابراین

$$\|f(x) - f(x_0)\| \leq K_C \|x - x_0\| \leq K_C \frac{a\sqrt{n}}{N}$$

$$K_C = \max\{\|f'(x)\| \mid x \in C\}, \quad \text{برای هر } x, x_0 \in C_i^{(1)}$$

از طرف دیگر

$$\forall \varepsilon > 0 \quad \exists N \in \mathbb{N} \quad s.t. \quad \|f(x) - f(x_0) - f'(x_0)(x - x_0)\| < \varepsilon \|x - x_0\| \leq \varepsilon \frac{a\sqrt{n}}{N}$$

حال در نظر بگیرید $Z \in \mathbb{Z}_{+}$ در اینصورت $(x_0, f'(x_0))$ وارون پذیر نیست. بنابراین $\mathbb{R}^n \setminus (x_0, f'(x_0))$ نمی تواند تمام فضای $\mathbb{R}^n$ را پوشاند ولی در یک فضای خطی $(n-1)$ بعدی H واقع شده است.

در اینصورت در $C_i^{(1)}$ بطوریکه شامل x_0 است داریم

$$dist(f(x), f(x_0) + H) \leq \frac{\varepsilon \sqrt{n}a}{N} \quad \forall x \in C_i^{(1)}$$

بنابراین خواهیم داشت که $(C_i^{(1)})^{\perp}$ در یک مکعب واقع شده است بطوریکه اندازه هر ضلع آن $\frac{2a\sqrt{n}\varepsilon}{N}, \frac{2a\sqrt{n}K_C}{N}, \dots, \frac{2a\sqrt{n}K_C}{N}$ می باشد. بنابراین

$$\begin{aligned} m^*(f(C \cap Z)) &\leq \sum_{C_i^{(1)} \cap Z \neq \emptyset} m^*(f(C_i^{(1)} \cap Z)) \\ &\leq \sum_{C_i^{(1)} \cap Z \neq \emptyset} m^*(f(C_i^{(1)})) \\ &\leq 2^n K_C^{n-1} n^{\frac{n}{n}} a^n \varepsilon \end{aligned}$$

که در آن m^* ، اندازه لبگ است. چون $\varepsilon > 0$ و مکعب C دلخواه هستند ، بدست خواهیم آورد که $m^*(f(Z)) = 0$. ■

فرض کنید X یک n -منیفلد باشد ، به زیرمجموعه $Y \subseteq W \subseteq Y$ یک مجموعه پوج گفته می شود اگر برای هر دستگاه مختصی (U, φ) از Y مجموعه $\varphi(U \cap W) \subseteq \mathbb{R}^n$ یک مجموعه پوج باشد.

قضیه سارد نشان می دهد که اگر X, Y n -منیفلد باشند در اینصورت برای هر $f \in C^1(X, Y)$ مجموعه مقادیر بحرانی f یک مجموعه پوج می باشد.

فرض کنید X_0, Y دو منیفلد هموار و سودار n -بعدی باشند و $X \subseteq X_0$ یک مجموعه باز باشد بطوریکه $f \in C(\overline{X}, Y) \cap C^1(X, Y)$ فشرده باشد. اگر $f(\overline{X}) = X \cup \partial X$ و اگر y یک مقدار منظم f باشد در اینصورت

$$f^{-1}(y_0) = \{x \in X \mid f(x) = y_0\}$$

یک مجموعه متناهی است.

برای اثبات مطلب بالا نشان می دهیم که هر عضو $(y_0)^{-1} f$ یک نقطه منفرد است.

اگر چنین نباشد پس

$$\exists x_0 \in f^{-1}(y_0) \text{ s.t. } \forall \varepsilon > 0 \quad B_\varepsilon(x_0) \cap \{f^{-1}(y_0) - x_0\} \neq \emptyset$$

حال چون y_0 یک مقدار منظم است و $f(x_0) = y_0$ پس $\det f'(x_0) \neq 0$. لذا f در یک همسایگی x_0 مانند $B_\delta(x_0)$ وارون پذیر و لذا یک به یک است اما با توجه به رابطه قبلی داریم که

$$x_1 \in B_\delta(x_0) \cap \{f^{-1}(y_0) - x_0\} \neq \emptyset$$

لذا $y_0 = f(x_1) = f(x_0) = f(x_1) \neq x_1$. پس f در این همسایگی یک به یک نیست که یک تناقض می باشد پس تمام نقاط $(y_0)^{-1}f$ منفرد می باشند و چون $\bar{X}$ فشرده است پس $(y_0)^{-1}f$ یک مجموعه متناهی است. پس فرض می کنیم

$$f^{-1}(y_0) = \{x_1, \dots, x_k\}$$

و همچنین $f(\partial X) \notin f(y_0)$ یک مقدار منظم باشد در اینصورت تعریف می کنیم:

$$\deg(f, X, y_0) := \sum_{j=1}^k \operatorname{sgn}(\det f'(x_j)) \quad (3.2)$$

باز هم فرض می کنیم که Z نشاندهنده نقاط بحرانی f باشد. در سه مرحله تعریف درجه توپولوژیکی را به نگاشت های پیوسته گسترش می دهیم.

$$f \in C(\bar{X}, Y) \cap C^1(X, Y), y_0 \notin f(Z) \cup f(\partial X). I$$

برای حذف کردن شرایط منظم بودن و $f \in C^1(X, Y)$, فورمول (3.2) را به صورت یک انتگرال بیان خواهیم کرد.

فرض کنید U_j یک همسایگی از x_j باشد بطوریکه $U_j \rightarrow f(U_j) : f$ یک دیفئومورفیسم باشد و برای هر $j \neq i$, $U_i \cap U_j = \emptyset$, $i, j = 1, \dots, k$, y_0 از V باشد و بتصورت زیر در نظر می گیریم

$$V = \bigcap_{j=1}^k f(U_j)$$

حال n - فرم C^∞, μ , روی Y انتخاب می کنیم

$$\mu = \psi(y).dy_1 \wedge \dots \wedge dy_n$$

(در ادامه برای سادگی قرار می دهیم $dy = dy_1 \wedge \dots \wedge dy_n$) بطوریکه

$$supp\psi \subseteq V \cap (Y - f(\partial X)), \quad \int_Y \mu = 1$$

حال چون $\det f'(x)$ دارای علامت یکسانی روی هر U_j می باشد, خواهیم داشت

$$\begin{aligned} \int_X \mu of &= \sum_{j=1}^k \int_{U_j} \mu of = \sum_{j=1}^k \int_{U_j} \psi(f(x)) \det f'(x) dx \\ &= \sum_{j=1}^k sgn(\det f'(x_j)) \int_{U_j} \psi of(x) |\det f'(x)| dx \\ &= \sum_{j=1}^k sgn(\det f'(x_j)) \int_{f(U_j)} \psi(y) dy \\ &= \sum_{j=1}^k sgn(\det f'(x_j)) \\ &= deg(f, X, y_0) \end{aligned} \quad (4.2)$$

در انتگرال بالا, μ بطور دلخواه انتخاب شده بود و در ادامه ثابت می کنیم که انتگرال $\int_X \mu of$ به انتخاب n - فرم μ بستگی ندارد.

تعريف ۲.۲ گوئیم دستگاه مختصی (g, Ω) , یک دستگاه مختصی مناسب ۱ در $y_0 \in Y$ است اگر

$$g(y_0) = 0 \quad (1)$$

$$g(\Omega) = I_n = (-1, 1)^n \subseteq \mathbb{R}^n \quad (2)$$

و همچنین یک n - فرم C^∞ روی Y , مجاز^۲ گفته می شود اگر $dy = \psi(y)dy$ در شرایط زیر صدق کند

(۱) برای یک دستگاه مختصی مناسب (g, Ω) در y_0 داریم

$$\int_Y \mu = 1 \quad (2)$$

---

good chart^۱
admissible^۲